

Ordföranden har ordet 2022

Från VärmlandsAnor nr 2022:4

Vad har vi gjort under hösten

När ni läser dessa rader är vi redan en bit in i december, och året börjar lida mot sitt slut. Den här hösten har vår förening bland annat besökt ett antal bygdegårdar och pratat släktforskning, besök som jag tycker är väldigt givande. I vissa fall efterfrågade man direkt en fortsättning. Precis hemkommen från Arkivens dag på Arkivcentrum i Karlstad där vår förening erbjudit forskarhjälp, informerat om släktforskning och föreningen, och även bjudit på en föreläsning. Tyvärr lyckades vi inte locka så många besökare i år, kan besökarantalet ha påverkats av att den här novemberdagen erbjöd strålande solsken och otroliga +15 grader?

I demokratins namn – kvinnorna som krävde rösträtt

Ett spännande projekt initierat av Riksarkivet är det som handlar om namnsamlingarna för kvinnlig rösträtt 1913-1914. Alla namnlistor är digitaliserade, och målet är nu att göra dessa sökbara genom ett transkriberingsprojekt. Här finns ett unikt material med namn, yrke, titel och ort på ungefär 351 000 kvinnliga rösträttsförespråkare. Här finns många spännande titlar och yrken representerade och då materialet gjorts sökbart kommer det att möjliggöra forskning av olika slag.

Blir man någonsin klar med sin släktforskning?

Jag brukar ibland säga att jag är klar med min släktforskning, och då protesterar mina släktforskarvänner. Det jag menar är att jag inte kommer längre bakåt i tiden i den klassiska antavlan. Däremot finns det massor av forskning kvar att göra på t ex farfars fars syskon och deras ättlingar, alltså att gå på bredden och framåt i forskningen. Att försöka skriva sin släkthistoria på ett sätt som intresserar andra än inbitna släktforskare är också ett konststycke, för då är levnadshistoria, domboksnoteringar och bouppteckningarnas innehåll intressantare uppgifter än en mängd exakta datum för olika händelser. Så svaret på min egen fråga är nog: Nej man blir aldrig klar med sin släktforskning!

Med önskan om en God Jul och ett Gott Nytt År!

Värmland den 12 november 2022

Lars-Göran Jansson,

ordförande

Arkivens framtid och tillgänglighet

I förra numret skrev jag om vår oro för Arkivcentrums framtid och tillgänglighet. Föreningen har även författat en skrivelse till Region Värmland samt ett debattinlägg publicerat i NWT. Region Värmland besvarade debattinlägget och utlovade någon typ av fortsatt dialog med ”intresseorganisationerna”, där Värmlands Släktforskarförening är en av flera.

Källkritik

En varm och skön dag i juli besökte jag Strömsholms slott uppfört under sent 1600-tal och ett av de kungliga slotten. I en av salarna fanns ett porträtt av stowacktaren Henrik Finne, verksam på Kungsörs kungsgård. Det var inte vanligt att folk ur allmogen porträtterades på den här tiden, så den här mannen måste ha varit ovanlig på något sätt, och i det här fallet gällde det hans osedvanligt höga ålder. Påskriften på konstverket lyder: ”Gammal 136 år 8 månader 12 dagar. Född i Finland 1548 d. 13 Januari. Död widh Kungsör 1684 d. 26 September.” Nu är det väl knappast någon som tror att de här uppgifterna kan vara korrekta även om det då det begav sig innebar att han förärades ett porträtt. Det är alltså inte enbart nutidens snabbt delade släkträd som kräver ett kritiskt öga.

Bjurtjärnshare

Även i år medverkade vår förening vid Bjurtjärnsdagarna med släktforskarhjälp, försäljning och information. I anslutning till logen där vi stod, serverades ”Bjurtjärnshare med sylt och grädde”, något som lät lite besynnerligt innan vi fått historien bakom denna rätt berättad för oss. Det var nämligen så att en jägare från Bjurtjärn som jobbade på Bofors, lite skrytsamt berättat för sina arbetskamrater att han hade hare i sin matlåda, men denna dag hade hans kära hustru i stället skickat med pannkakor och sylt. Där och då myntades detta begrepp.

Släktforskar dagarna i Skövde

I skrivande stund ligger fortfarande årets släktforskar dagar framför oss, men då ni läser dessa rader har de genomförts. Min gissning är att det kom väldigt många besökare och att man kände att det verkligen var dags att träffas på riktigt igen. Förhoppningsvis gjorde Du även ett besök i vår monter. I nästa nummer av tidningen kommer ett reportage.

Ha det bra alla släktforskare!

Värmland den 9 augusti 2022

Lars-Göran Jansson, ordförande

Arkivens framtid och tillgänglighet

Arkivens betydelse har stötts och blötts i många år, och även hanterats i ett antal utredningar. Tyvärr är tendensen den att arkiven får mindre och mindre pengar till sin verksamhet vilket leder till sämre öppettider och minskad tillgänglighet över lag. En vanlig missuppfattning är nog att digitalisering av arkivmaterialet är lösningen på alla tillgänglighetsfrågor för då kan alla sitta hemma vid sin egen dator och ha åtkomst till allt material. I något sammanhang har man hört att ”bara materialet är digitaliserat behöver vi inte arkiverat det längre, och då kommer vi att spara hyllmeter i arkiven”. Detta är givetvis sagt av personer som inte förstått att arkivmaterialet är en del av vårt kulturarv.

Nu är kanske endast 5-10% av allt material digitaliserat så det är mycket kvar att göra och dessutom betyder digitaliseringen inte att man kan läsa och förstå innehållet. Till det krävs experter på arkiven som dessutom vet vad som finns i de olika arkiven. Med minskade anslag riskerar vi att tappa dessa experter. Det sägs att de yngre generationerna t o m har problem med att läsa den skrivstil vi lärde oss i grundskolan på sjuttioalet.

Då intresset för släktforskning och annan forskning i arkivmaterial ökar borde det vara en signal till de styrande att satsa på arkivens tillgänglighet och gör allt för att profilera de lokala arkiven ännu mera. I Värmland bör vi slå vakt om vårt Arkivcentrum. Lokalerna i gamla seminariet är tyvärr inte särskilt bra anpassade för kombinationen arkiv/kontor så det finns planer på något nytt. Tänk om vi då kunde få ett ”Arkivens hus”, centralt placerat och tillgängligt för alla. En forskarsal med generösa öppettider och enkel åtkomst till de olika arkivens material, en plats att mötas, kanske fika tillsammans och kanske några lokaler där man kunde samlas i sin lilla studiecirkel och utbyta erfarenheter. Samarbetet med Karlstads universitets arkivutbildningar skulle kunna utökas, och Karlstad skulle kunna bli en ”arkivens stad”.

Från att släktforskare varit mest intresserade av kyrkoarkiven, vilka till stor del är digitaliserade och till viss del även indexerade/sökbara ser vi ett ökat intresse för att följa våra anor från vaggan till graven genom skolgång, föreningsliv, arbetsliv, emigration/immigration, hälsohistoria och sist men inte minst efterfrågar många hur man kan hitta de boställen som omnämns i arkivhandlingarna.

Vi i Värmlands Släktforskarförening har alltid haft ett gott samarbete med Arkivcentrum men ser nu hur Region Värmland prioriterar ner öppettider och tillgänglighet till fördel för det rena arkiveringsarbetet. I dagarna fick vi uppgifter från Föreningsarkivet att mängden arkivmaterial som lämnas in hos dem nu glädjande nog ökat kraftigt efter att ha minskat under pandemiåren, och då måste man ha resurser för att ta emot och katalogisera detta material och dessutom göra det tillgängligt. Hoppas att inte beslutsfattarna bygger behovet av tillgänglighet på de senaste två årens besöksstatistik.

Bussresa till Släktforskardagarna i Skövde

Passa på att anmäla dig till bussresan till Skövde, se annons på annan plats i denna tidning. Som medlem betalar du endast 200 kr/person och då ingår entréavgiften. Kanske kan du locka någon av dina vänner att följa med till Skövde.

Hoppas vi ses i sommar!

Värmland den 9 maj 2022

Lars-Göran Jansson, ordförande

Vågar vi hoppas nu?

Samma dag som dessa rader skrivs tas de flesta restriktioner runt Covid 19 bort. Hoppas nu bara att allt har utvecklats i rätt riktning så att vi kunnat börja återgå till det nya normala. För föreningens och våra medlemmars del betyder det väldigt mycket om vi äntligen kan börja träffas igen vid föreläsningar, sommaraktiviteterna ute i länet, vid Släktforskar dagarna i Skövde 20-21 augusti mm. Monterplats är bokad och vi planerar för en medlemsresa till Skövde, så där är även bussen bokad.

Släktforskar dagarna i Skövde i augusti

Det finns en hel del information att ta del av på <https://sfd2022.se/> så gå in och titta redan nu och håll dig uppdaterad allteftersom föreläsningsprogrammet blir klart. Årets tema är Skaraborg – från viking till soldat. Skövde släktforskarförening är det som arrangerar årets upplaga och som ni kommer ihåg var planen att deras arrangemang skulle ha genomförts 2020. Allt talar väl för att det kommer att bli rekord i antalet besökare för intresset är stort.

Bibliotek Värmland –bra initiativ

Inför Släktforskningens dag den 15 januari kom Bibliotek Värmland med ett spännande initiativ. Vi fick en förfrågan om att under den veckan besöka biblioteken i länet och informera om släktforskning, svara på frågor och ha forskarjour. Givetvis ville vi ställa upp och vi och lokalgrupperna kontaktade biblioteken och bestämde dag och tid mm. Vi spelade in en film där Britt-Marie berättade om hur man kommer igång med släktforskning, en film som skulle kunna visas på biblioteken. Men så kom omikron-varianten och satte käppar i hjulet. På vissa bibliotek kunde dock vissa aktiviteter genomföras, men vi ställde in vårt arrangemang på Arkivcentrum i Karlstad. Ur allt detta kom dock något gott och det är att de värmländska biblioteken vill att vi genomför något liknande längre fram i vår, så vi kanske dyker upp på ett bibliotek nära dig.

Vad vill Du föreningen skall göra?

Har Du som medlem önskemål om olika aktiviteter och arrangemang som Du tycker att föreningen skulle kunna erbjuda sina medlemmar då tar vi tacksamt emot dessa. Enklast genom att skicka ett mail till vsf@varmlandsrotter.se Det kan vara tips på bra föreläsare, utflyktsmål för medlemsresor, nya platser där vi kan visa upp Värmlands Släktforskarförening mm.

Ta hand om er!

Värmland den 9 februari 2022

Lars-Göran Jansson, ordförande
